

Zásady správneho očkovania ***je možné ich dodržiavať?***

MUDr. Ingrid Urbančíková, MPH

II.KDD LF UPJŠ a DFN Košice

Ambulancia pre očkovanie rizikových detí

Základné princípy správnej vakcinácie

1. Dodržiavanie pokynov od výrobcu
2. Dodržiavanie absolútnych a relatívnych kontraindikácií
3. Dodržiavanie správnej očkovacej techniky
4. Individuálny prístup k očkovanému jedincovi

Typy očkovacích látok

Praktické delenie:

antigén vakcíny, jeho pôvod a spracovanie

živé

tuberkulóza

morbilli, mumps, rubeola

varicela

rotavírusy

žltá zimnica

týfus- perorálna vakcína

neživé

všetky ostatné

Druhy očkovacích látok

Podľa kvality a kvantity antigénu

- ***monovalentné*** – antigény jedného pôvodcu
- ***polyvalentné*** – antigény rôznych subtypov jedného pôvodcu
- ***kombinované*** – antigény viacerých pôvodcov

Dodržiavanie pokynov od výrobcu

Správna vakcína - pre očkovaného jedinca – dávka určená pre príslušnú vekovú kategóriu

Uskladnenie a transport - teplota 2-8 °C, kontinuálne meranie teploty, vizuálna kontrola pred podaním!!
(farba, konzistencia, kryštalizácia)

Názov, expirácia vakcíny

Manipulácia s vakcínou – „aplikačná“ teplota

Faktory úspešnej a bezpečnej imunizácie

Intervaly medzi dávkami tej istej vakcíny:

- odporúčané** = optimálne pre imunogenicitu vakcíny
- kratšie** = nedostatočná stimulácia IS (neplatná dávka)
(okrem zrýchlených schém)
- dlhšie** = nie je nutné zopakovanie celej série

Minimálny interval medzi rôznymi vakcínami:

- dve inaktivované, alebo inaktivovaná a živá: **žiadny**
- dve živé parenterálne: **4 týždne alebo simultánne**

Intervaly medzi dávkami tej istej vakcíny

„*Prerušenie*“ odporúčaného základného očkovania alebo „*prepadnutie*“ booster dávky ***nevyžaduje opätovné začatie celej série.***

Kontraindikácie očkovania všeobecne

Správne:

- závažná alergická reakcia (**anafylaxia**)
po predchádzajúcej dávke alebo na zložky vakcíny
- závažné akútne ochorenie
- špecifické kontraindikácie pre jednotlivé vakcíny

Kontraindikácie očkovania všeobecne

Nesprávne / falošné :

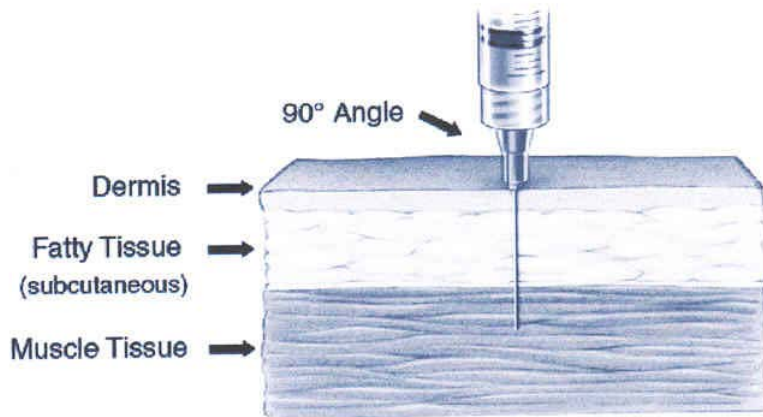
- ľahké akútne ochorenie
- lokálna reakcia, teplota po očkovaní
- rekonvalescencia > ako 14 dní
- atopický syndróm
- alergické ochorenie (alergia na PNC, alergény)
- rodinná anamnéza – krčce, SIDS
- stabilizované neurologické ochorenia
- tehotná alebo dojčiaca matka očkovanca

Dodržiavanie správnej aplikačnej techniky

- 1. Manipulácia s vakcínou*** - vizuálna kontrola obsahu, zmiešať komponenty
- 2. Dezinfekcia kože*** - alkoholové roztoky, nechať vypariť – najmä pri MMR vakcínach
- 3. Správne aplikačné miesto*** – podľa veku
- 4. Správna aplikačná technika*** – i.m., i.d., s.c., p.o.
- 5. Lekársky dohľad cca 30 minút***

Aplikačné miesto i.m.

FIGURE 1. Intramuscular needle insertion

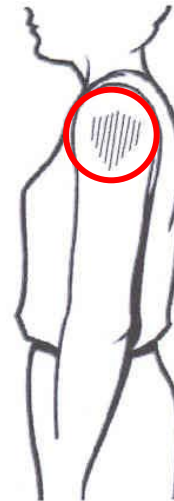
Adapted from California Immunization Branch

FIGURE 2. Intramuscular/subcutaneous site of administration: anterolateral thigh

Adapted from Minnesota Department of Health

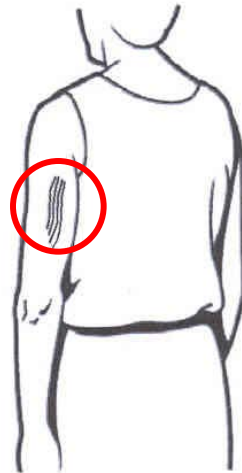
FIGURE 3. Intramuscular site of administration: deltoid

Adapted from Minnesota Department of Health

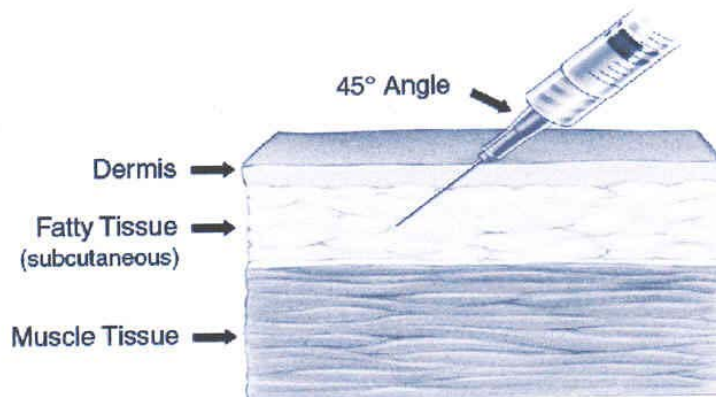
Aplikačné miesto s.c.

FIGURE 4. Subcutaneous site of administration: triceps

Adapted from Minnesota Department of Health

FIGURE 5. Subcutaneous needle insertion

Adapted from California Immunization Branch

Reakcie po očkovaní

- ***Očakávané reakcie***

miestne alebo celkové reakcie, ktoré sa pri aplikácii tejto očkovacej látky objavili (uvedené v príbalovom letáku)

- ***Neočakávané reakcie***

reakcie, ktoré sa objavia po určitej dobe od aplikácie a nie sú uvedené v príbalovom letáku a majú súvislosť s očkovaním (napr. u pacientov s nerozpoznaným IDS)

Očakávané reakcie po očkovaní

Fyziologické

- **lokálne** (erytém, edém, bolestivosť, indurácia, hematóm) – do 48 hodín
- **celkové** (bolesť hlavy, svalov, kĺbov, zvýšená teplota, horúčka, únava, gastrointestinálne ťažkosti, vazomotorická synkopa)

Vážne reakcie

- vystupňované formy fyziologickej reakcie (hypepyrexia, edém a erytém priemeru 10 -15 cm, studený absces, prechodné obrny, kŕče)

Závažné reakcie

Alergické reakcie

- *pruritus, exantém, urtika*
- **anafylaktická reakcia**

Reakcie podľa vzťahu k vakcíne

- ***Reakcia navodená očkovacou látkou***
reakcie, ktoré by nevznikli bez vakcinácie
(napr. VAPP po aplikácii živej vakcíny)
- ***Reakcia potencovaná očkovacou látkou***
reakcia by vznikla aj bez vakcinácie u jedinca
predisponovaného (febrilné krče)
- ***Programové chyby***
technické chyby pri aplikácii – náhodná i.v.aplikácia,
výrobná chyba
- ***Náhodná koincidencia***
neexistuje priamy vzťah medzi vakcínou a reakciou,
(vzniká náhodne alebo ako symptóm nerozpoznaného
ochorenia)

Liečba reakcií po očkovaní

Lokálne reakcie

- studený obklad, Yellon gel, Ketazon
- **nie preventívne**

Celkové reakcie

- typ reakcie a príznaky
- symptomatická liečba: antipyretiká, analgetiká, antiflogistiká, antihistaminiká

Anafylaktická reakcia

Individuálny prístup k očkovanému jedincovi

Anamnéza

- **závažné ochorenia** (IDS, autoimunitné ochorenia, hemoblastózy a iné malignity)
- **reakcie** po podaní očkovacích látok
- **lieková anamnéza** - užívanie imunosupresív
- **alergická anamnéza** – cielene na zložky vakcín

Fyzikálne vyšetrenie

- prebiehajúce akútne ochorenie
- tehotenstvo

Poučenie o možných reakciách a ich liečbe

Správna aplikácia a dodržiavanie intervalov

Individuálny prístup k očkovanému jedincovi

Neznamená:

- **preventívne opatrenia :**
 - **neindikovaná preventívna medikácia**
 - **lokálne obklady v mieste vpichu**
(**octové obklady- pozor kyselina!**)
- **odklad očkovania z iných ako zdravotných dôvodov**
- **podávanie vakcín mimo ambulancie („protekčne“)**
- **podávanie perorálnych vakcín rodičmi doma !!!**

VAKCINÁCIA A PREMEDIKÁCIA

- antikonvulzíva, antiepileptiká, sedatíva
(benzodiazepíny, phenobarbital) **Neurologické ochorenia**
- antihistaminiká – I. alebo II. generácie **Alergické ochorenia**
- antihistaminiká, **kortikoidy** **Alergické ochorenia**
Polyvalentná, medikamentózna
Mastocytóza !!
protišokový balíček, očkovanie v ústavnom zariadení

Individuálny prístup k očkovanému jedincovi

Stanovenie kontraindikácie znamená:

- **poučenie o možnosti ochorenia na infekčné ochorenie**

***oboznámenie s ochorením, komplikáciami,
rizikom ochorenia, prognózou***

***kontraindikácia musí byť zdôvodnená
aj dočasná aj trvalá***

Dodržiavanie legislatívy

Záznam o očkovaní v zdravotnej dokumentácii: _

Vyhláška MZ SR č. 585/2008 o prevencii a kontrole prenosných ochorení

- Druh vakcíny (nielen typ), výrobca, šarža, dávka
- Dátum a hodina, miesto a spôsob aplikácie
- Meno lekára, ktorý očkovanie vykonal
- Kontraindikácie, reakcie po očkovaní – časová súvislosť

- 9 -02- 2004

Gf, one type, an
Eliquis antibiotic ovesain

DTP

I. d.

Hlásenie nežiadúcich reakcií RÚVZ a ŠÚKL

**Príloha č. 4
k vyhláske č. 585/2008 Z. z.**

Časť A

**VZOR
HLÁSENIE NEŽIADUČEHO ÚČINKU PO OČKOVANÍ**

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v

A. Podaný preparát

Očkovacia látka – názov:

Preparát na pasívne očkovanie alebo na liečbu – názov:

Výrobca podaného preparátu:

Číslo šarže:

Veľkosť aplikovanej dávky:

Miesto aplikácie preparátu:

Spôsob aplikácie vrátane postupu:

Použitie jednorazovej injekčnej ihly a striekačky:

Použitý dezinfekčný prostriedok na kožu:

Počet osôb súčasne očkovaných rovnakou šaržou preparátu a rovnakým spôsobom:

B. Očkovaná osoba

Meno a priezvisko očkovaného:

Dátum narodenia:

Okres:

Časť B

VZOR
HLÁSENIE VÝSLEDKOV VYKONANÝCH VYŠETRENÍ
V SÚVISLOSTI S NEŽIADUCIM ÚČINKOM U OČKOVANEJ OSOBY

Meno a priezvisko očkovanej osoby:

Dátum narodenia:

Adresa bydliska:

Čas trvania nežiaduceho účinku:

Bakteriologické vyšetrenie:

Odobraný materiál:

Dňa:

Nález:

Virologické vyšetrenie:

Odobraný materiál:

Dňa:

Nález:

Sérologické vyšetrenie:

Dátum odberu:

Metóda:

Nález:

Iné vyšetrenia (druh, materiál, dátum odberu, nález):

V dňa

meno a priezvisko, funkcia, podpis
odtlačok pečiatky poskytovateľa
zdravotnej starostlivosti

Ďakujem za pozornosť